

การศึกษาภูมิปัญญาผ้าแล้ว กลุ่มผ้าพื้นเมืองบ้านหนองม่วง จังหวัดศรีสะเกษ เพื่อพัฒนารูปแบบ
เครื่องประดับในเชิงพาณิชย์

A Study of Pha Saew Wisdom of the Local Cloth Group in Ban Nong Muang,
Sisaket Province to Develop Commercial Decoration Patterns

กมลวรรณ พงษ์กุล¹ และธีรพงศ์ สงฆ์²

Kamonwan Pongkul¹ and Teerapong Songputh²

¹สาขาวิชาออกแบบผลิตภัณฑ์และนวัตกรรมวัสดุ คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

¹Product Design and Material Innovation Program, Faculty of Liberal Arts and Science,
Sisaket Rajabhat University

²สาขาวิชาเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และดิจิทัล คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

²Computer Technology and Digital Program, Faculty of Liberal Arts and Science,
Sisaket Rajabhat University

E-Mail: kamonwan.k@sskru.ac.th

Received: December 26, 2023; Revised February 12, 2024; Accepted: February 15, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาภูมิปัญญาผ้าแล้ว กลุ่มผ้าพื้นเมืองบ้านหนองม่วง จังหวัดศรีสะเกษ และ 2) ออกแบบและพัฒนารูปแบบเครื่องประดับในเชิงพาณิชย์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านภูมิปัญญาผ้าแล้ว แบบสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม แบบสอบถามความคิดเห็น และแบบประเมินความพึงพอใจ การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสานวิธี ประกอบด้วยการวิจัยเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ

ผลการศึกษาพบว่า

1. ภูมิปัญญาผ้าแล้ว กลุ่มผ้าพื้นเมืองบ้านหนองม่วง จังหวัดศรีสะเกษ ประกอบไปด้วย ภูมิปัญญากระบวนการผลิต ภูมิปัญญาด้านรูปแบบ และภูมิปัญญาด้านลวดลาย โดยภูมิปัญญากระบวนการผลิต พบว่ากลุ่มผ้าพื้นเมืองบ้านหนองม่วงเป็นกลุ่มที่จัดตั้งใหม่ที่ได้เรียนรู้จากกลุ่มพัฒนาชุมชนและพัฒนาสตรี จึงมีกระบวนการผลิตไม่เหมือนสมัยโบราณ ใช้ด้ายสังเคราะห์ซึ่งหาได้ง่ายในปัจจุบัน สีของด้ายที่ใช้ในการแล้วผ้า ทั้งสีดั้งเดิม คือ สีขาว สีแดง สีเหลือง และสีเคมีอื่น ๆ ภูมิปัญญาด้านรูปแบบ ปัจจุบันมีการตัดเย็บเป็นเสื้อแล้วรวมไปถึงกระโปรงหรือผ้าถุงใช้กันอย่างแพร่หลาย และมีการเย็บขายเป็นสินค้าหัตถกรรมของชุมชน

2. จากการวิเคราะห์การออกแบบและพัฒนารูปแบบเครื่องประดับในเชิงพาณิชย์ และประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบเครื่องประดับ พบว่า กลุ่มเป้าหมายมีความพึงพอใจต่อเครื่องประดับในเชิงพาณิชย์ในรูปแบบ สร้อยคอ ต่างหู แหวน และกำไล ตามลำดับ และจากการประเมินในด้านรูปแบบ ด้านความสวยงาม และด้านประโยชน์ใช้สอย พบว่ากลุ่มเป้าหมาย จำนวน 50 คน มีความพึงพอใจต่อสร้อยคอมากที่สุด รองลงมา คือ กำไล และต่างหู ตามลำดับ และมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: ภูมิปัญญาผ้า ผ้าแล้ว กลุ่มผ้าพื้นเมืองบ้านหนองม่วง การพัฒนาเครื่องประดับ

Abstract

The objectives of this research were 1) to study Pha Saew wisdom of the local cloth group in Ban Nong Muang, Sisaket Province and 2) to design and develop commercial decoration patterns. The research instruments were an interview form used to interview the Pha Saew wisdom experts, an observation form without participation, a questionnaire asking for the opinions, and an evaluation form used to evaluate the satisfaction. The research was conducted by using the mixed method research: the qualitative and quantitative researches.

The research findings were as follows.

1. The Pha Saew wisdom of the local cloth group in Ban Nong Muang, Sisaket Province consisted of the production process wisdom, the pattern wisdom, and the design wisdom. The production process wisdom was found that the members the local cloth group in Ban Nong Muang established recently learned from the community development group and the women's group, so the present production processes were not the same as the previous production processes. The present production processes used synthetic threads which were easy to find in the present. The thread colors used to saew (sewing, embroidery, or knitting) clothes consisted of white, red, yellow, and other chemicals. In the pattern wisdom, the sewing in the present was designed to do in the saew patterns in cutting blouses, skirts, or sarongs commonly used and sewing for sale to be the community handicraft products.

2. According to the analysis of the design and the development of the commercial decoration patterns and the evaluation of the satisfaction towards the decoration patterns, the findings of the analysis showed that the participants in the target group were satisfied the commercial decoration in the patterns of necklaces, earrings, rings, and bracelets, respectively, and the findings of the evaluation of the patterns, the beauty, and the utility showed that 50 participants in the target group were satisfied the necklaces at the highest level, followed by the bracelets, and the rings, respectively, and they were satisfied in the overall at a high level.

Keywords: Cloth Wisdom, Pha Saew, A Local Cloth Group in Ban Nong Muang, Decoration Development

บทนำ

ภูมิปัญญาถือเป็นองค์ความรู้ ความสามารถและทักษะของคนที่เกิดจากการได้สั่งสมประสบการณ์ การเรียนรู้มาเป็นระยะเวลาที่ยาวนาน ที่ผ่านกระบวนการเลือกสรร เรียบร้อยระหว่างกลุ่มชนหลายชาติพันธุ์ จากสิ่งแวดล้อมรอบตัว และถ่ายทอดสืบต่อกันมา เพื่อใช้ในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาวิถีชีวิตคน และเป็นรากฐานของวัฒนธรรมที่สะท้อนออกมาในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ศาสนา ความเชื่อ ศิลปกรรม และหากกล่าวถึง ภูมิปัญญาที่แสดงถึงการพึ่งพาธรรมชาติ และมีความเด่นชัดในด้านศิลปะ และชุมชน ผ้าทอพื้นบ้านถือเป็นอีกหนึ่งตัวแทนของภูมิปัญญาที่สร้างสรรค์ขึ้น แสดงถึงอัตลักษณ์ที่สะท้อนถึงธรรมชาติของท้องถิ่น และผู้คนของชาติพันธุ์นั้น ๆ (ฐิติพันธ์ จันทร์หอม, 2559) และจากการศึกษาพบว่าพื้นที่ที่มีภูมิปัญญาผ้าทอพื้นบ้านซึ่งมีชื่อเสียงและสะท้อนถึงอัตลักษณ์เฉพาะกลุ่มที่ชัดเจนแห่งหนึ่งคือพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ ซึ่งเป็นเมืองที่มีความหลากหลายทั้งทางภูมิศาสตร์และชาติพันธุ์ ประกอบด้วยกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ

แต่ละกลุ่มชาติพันธุ์ในศรีสะเกษต่างมีวิถีชีวิต วัฒนธรรม เอกลักษณ์ อัตลักษณ์เฉพาะถิ่นของตน วัฒนธรรมของชาติพันธุ์ที่มีร่วมกันของชาวศรีสะเกษ คือการทอผ้า ซึ่งมีเอกลักษณ์แตกต่างไปตามชาติพันธุ์ และมีการสืบสานสืบทอดภูมิปัญญาการทอผ้ามาตั้งแต่สมัยบรรพบุรุษจากรุ่นสู่รุ่น เริ่มตั้งแต่กระบวนการปลูกหม่อน การเลี้ยงไหมเอง จนถึงการได้เส้น (ธีรพงศ์ สงผัด, 2564) รวมไปถึงการเสวผ้า โดยเป็นการเย็บผ้าให้ติดกันด้วยมือ ซึ่งสมัยโบราณยังไม่มีจักรเย็บผ้า และเครื่องมือในการตัดเย็บเสื้อผ้า ชาวบ้านสมัยโบราณจะเอามัดตัดผ้าเป็นชิ้นเพื่อนำมาทำเป็นเสื้อสวมใส่ เย็บผ้าให้ติดกันด้วยมือ คิดค้นวิธีเย็บแบบต่าง ๆ ให้เกิดลวดลายสวยงามเรียกว่า “การเสวผ้า” ปัจจุบันจังหวัดศรีสะเกษได้มีการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม สร้างรายได้สู่ชุมชน ตามนโยบายของสภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจังหวัดศรีสะเกษ (เดลินิวส์ออนไลน์, 2566) ซึ่งกลุ่มผ้าพื้นเมืองบ้านหนองม่วง จังหวัดศรีสะเกษเป็นอีกกลุ่มที่เหมาะสมแก่การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เนื่องจากมีศูนย์การเรียนรู้ การเสวผ้าเป็นลวดลายต่าง ๆ และยังมีป่าชุมชนที่เหมาะสมแก่ท่องเที่ยวอีกรูปแบบหนึ่ง

กลุ่มผ้าพื้นเมืองบ้านหนองม่วง จังหวัดศรีสะเกษ จัดตั้งเมื่อปี พ.ศ 2564 เกิดจากการรวมตัวของกลุ่มสตรีที่ดูแลป่าชุมชนหนองม่วง ได้มีการร่วมกันประชาคมมีแนวความคิดหารายได้เสริมครอบครัว เพื่อลดรายจ่ายเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัว ซึ่งทางองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหนองม่วงได้ส่งเจ้าหน้าที่มาดูแลเรื่องของอาชีพจัดสรรงบประมาณและติดต่อวิทยากรจากกลุ่มบ้านโพธิ์เข้ามาสอนในเรื่องของการเสวผ้าขั้นพื้นฐาน และได้พัฒนาต่อยอดทำลวดลายให้มีความหลากหลาย โดยอัตลักษณ์ของกลุ่มผ้าพื้นเมืองบ้านหนองม่วง คือลายขอม่วง สามารถสร้างรายได้และแบ่งเบาภาระในครอบครัวได้ และยังเป็นอาชีพอิสระ สามารถที่จะใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ได้แล้วก็ยังมีความภาคภูมิใจคิดว่าเป็นการสืบสานการเสวผ้าแบบโบราณ สอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ และแผนปฏิบัติการสำนักงานฯ ในระยะ 5 ปี พ.ศ. 2566-2570 (สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์, 2565) ที่มุ่งเน้นให้เศรษฐกิจสร้างสรรค์เป็นพลังขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจของประเทศได้อย่างสมดุลและยั่งยืนในระยะยาว มุ่งเน้นการต่อยอดทุนทางวัฒนธรรม อัตลักษณ์ และสินทรัพย์ของเมือง/ย่าน และส่งเสริมการศึกษาวิจัยในการผลิตสินค้าและบริการในรูปแบบใหม่ซึ่งสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ หรือคุณค่าทางสังคม ซึ่งผ้าเสว จังหวัดศรีสะเกษเป็นอีกหนึ่งทุนทางวัฒนธรรมที่ควรค่าแก่การศึกษาและต่อยอดให้เป็นเศรษฐกิจสร้างสรรค์

จากการศึกษาพบว่า ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมเครื่องประดับได้เห็นถึงความสำคัญและพยายามที่จะพัฒนารูปแบบของเครื่องประดับให้มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวของประเทศต่าง ๆ จะเห็นได้จากข้อมูลของ สถาบันวิจัยและพัฒนา อัญมณีและเครื่องประดับแห่งชาติ (องค์การมหาชน) ที่พบว่าในปีงบประมาณ 2566 มีการสนับสนุนและต่อยอดอัตลักษณ์เครื่องประดับ เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจบนพื้นฐานผู้ประกอบการยุคใหม่ ผ่านการสร้างผู้ประกอบการอัจฉริยะยุคใหม่ที่มีความสามารถในการแข่งขันและมีอัตลักษณ์ (สถาบันวิจัยและพัฒนาอัญมณีและเครื่องประดับแห่งชาติ (องค์การมหาชน), 2566) ทั้งนี้ จากการลงพื้นที่ภาคสนามพบว่าภูมิปัญญาผ้าเสว กลุ่มผ้าพื้นเมืองบ้านหนองม่วง จังหวัดศรีสะเกษ เป็นกลุ่มที่จัดตั้งใหม่ที่มีพื้นฐานจากทั้งศิลปะและวัฒนธรรม แต่ยังขาดการศึกษา การวิจัย และต่อยอดด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ ขาดแคลนนักออกแบบในการออกแบบให้เหมาะสมกับตลาดสากล จากปัญหาและเหตุผลข้างต้น ผู้วิจัยเล็งเห็นการนำทุนทางวัฒนธรรมมาต่อยอดเป็นเครื่องประดับ ซึ่งผ้าเสวเป็นอีกวิธีการหนึ่งที่เป็นสร้างสรรค์ตกแต่งผ้าเพื่อให้เกิดลวดลายที่สวยงามแก่ผู้ที่สวมใส่ เปรียบเสมือนการใส่เครื่องประดับ เพื่อประดับตกแต่งร่างกายให้เกิดความสวยงาม และอีกทั้งยังไม่มีกรรมปัญญาผ้าเสวมาต่อยอดเป็นผลิตภัณฑ์อื่น ดังนั้นกลุ่มผ้าพื้นเมืองบ้านหนองม่วง จังหวัดศรีสะเกษ จึงควรได้รับการศึกษา การวิจัย และพัฒนา เพื่อต่อยอดด้านการออกแบบ และเพื่อรองรับการเติบโตและการพัฒนาอย่างยั่งยืน และส่งเสริมให้เกิดเป็นแนวทางในการออกแบบที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดในปัจจุบัน และเป็นไปได้ในการผลิตเชิงพาณิชย์ ให้มีความทันสมัยซึ่งยังคงสะท้อนเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมดั้งเดิมอันโดดเด่นไว้ด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภูมิปัญญาผ้าแล้ว กลุ่มผ้าพื้นเมืองบ้านหนองม่วง จังหวัดศรีสะเกษ
2. เพื่อออกแบบและพัฒนารูปแบบเครื่องประดับในเชิงพาณิชย์

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านพื้นที่เป้าหมาย

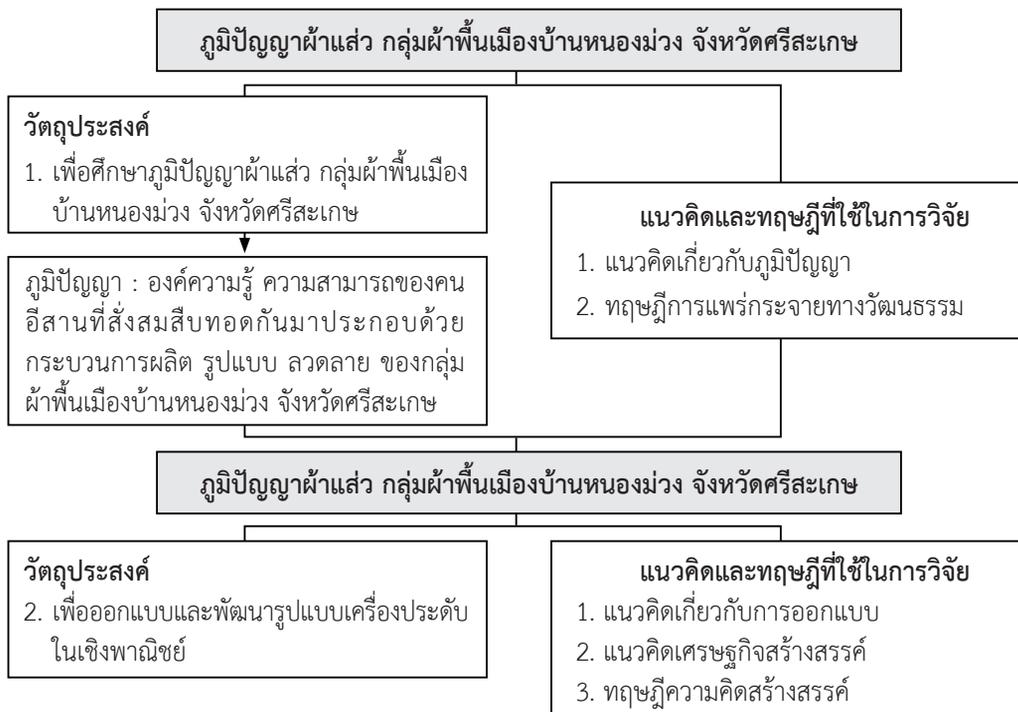
การวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องภูมิปัญญาผ้าแล้ว กลุ่มผ้าพื้นเมืองบ้านหนองม่วง จังหวัดศรีสะเกษ รวมทั้งการนำองค์ความรู้ของภูมิปัญญาผ้าแล้ว กลุ่มผ้าพื้นเมืองบ้านหนองม่วง จังหวัดศรีสะเกษ มาประยุกต์ใช้ในการออกแบบและพัฒนารูปแบบเครื่องประดับในเชิงพาณิชย์ จำนวน 1 ชุด ประกอบด้วยสร้อยคอ ต่างหู แหวน และกำไล

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในการวิจัยมีขอบเขตด้านเนื้อหาแบ่งตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

วัตถุประสงค์การวิจัยที่ 1 มุ่งศึกษาภูมิปัญญาผ้าแล้ว กลุ่มผ้าพื้นเมืองบ้านหนองม่วง จังหวัดศรีสะเกษ เพื่อวิเคราะห์ภูมิปัญญาผ้าแล้ว กลุ่มผ้าพื้นเมืองบ้านหนองม่วง จังหวัดศรีสะเกษ ว่ามีลักษณะอย่างไร โดยศึกษาวิเคราะห์ผ่านเอกสาร การลงพื้นที่ การสัมภาษณ์เก็บข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญ และคนในพื้นที่ เพื่อศึกษาวิเคราะห์มุมมองความเข้าใจต่อภูมิปัญญาผ้าแล้วของคนในพื้นที่ภายใต้กรอบแนวคิดเกี่ยวกับภูมิปัญญา และทฤษฎีการแพร่กระจายทางวัฒนธรรม

วัตถุประสงค์การวิจัยที่ 2 มุ่งออกแบบและพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์เครื่องประดับที่แสดงภูมิปัญญาผ้าแล้ว กลุ่มผ้าพื้นเมืองบ้านหนองม่วง จังหวัดศรีสะเกษ ทำการศึกษาตลาดและกลุ่มผู้บริโภค กำหนดแนวทางในการออกแบบออกแบบเครื่องประดับโดยใช้ภูมิปัญญาผ้าแล้ว กลุ่มผ้าพื้นเมืองบ้านหนองม่วง จังหวัดศรีสะเกษ ผสานกับความต้องการของตลาดภายใต้ข้อกำหนดที่สามารถผลิตได้ในเชิงพาณิชย์ ซึ่งแบบร่างที่ได้นำไปสู่การคัดเลือกโดยผู้เชี่ยวชาญเพื่อประเมินผล

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยรูปแบบการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) การศึกษาวิจัยเรื่อง ภูมิปัญญาผ้าแล้ว กลุ่มผ้าพื้นเมืองบ้านหนองม่วง จังหวัดศรีสะเกษ เพื่อออกแบบและพัฒนารูปแบบเครื่องประดับในเชิงพาณิชย์ มีขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ขั้นตอนการเตรียมการ: ค้นหาปัญหาที่จะทำ

1.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภูมิปัญญาผ้าแล้ว กลุ่มผ้าพื้นเมืองบ้านหนองม่วง จังหวัดศรีสะเกษ เพื่อออกแบบและพัฒนาในรูปแบบเครื่องประดับในเชิงพาณิชย์

1.2 ติดต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อลงพื้นที่ภาคสนาม

2. ขั้นตอนการเก็บข้อมูล

2.1 สัมภาษณ์และบันทึกภาพข้อมูลที่สามารถนำมาใช้ในการทำแบบร่างผลงาน

2.2 ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

3. ขั้นตอนการประมวลผลข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อจัดกลุ่มข้อมูลตามวัตถุประสงค์

3.2 ดำเนินการสังเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำไปเขียนแบบร่างเครื่องประดับ

4. ขั้นตอนการสร้างสรรค์ผลงานการออกแบบ

4.1 นำแบบร่างเครื่องประดับมาขยายเป็นผลงานจริง

4.2 ทำการวิเคราะห์ สังเคราะห์ ผลงานเพื่อนำไปสรุปเขียนเป็นรายงาน และเผยแพร่ผลงาน

ทั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษา โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) แบ่งออกได้เป็น 3 กลุ่ม ประกอบด้วย

1. ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาด้านภูมิปัญญาผ้าแล้ว ได้แก่ กลุ่มผู้รู้ (Key Informant) จำนวน 3 คน (ปราชญ์ชาวบ้าน ผู้นำชุมชน) และกลุ่มผู้ปฏิบัติ (Casual Information) จำนวน 5 คน (กลุ่มผู้แล้วผ้าในหมู่บ้านหนองม่วง จังหวัดศรีสะเกษ)

2. กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก นักวิชาการ กลุ่มผู้ผลิตผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก และกลุ่มผู้ที่สนใจ ประกอบด้วย กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ จำนวน 3 คน (นักวิชาการ และผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านการออกแบบ) และกลุ่มผู้ผลิตเครื่องประดับ จำนวน 2 คน (ผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับเครื่องประดับ)

3. กลุ่มผู้ที่สนใจ ผู้ใช้เครื่องประดับที่ได้รับการออกแบบจากภูมิปัญญาผ้าแล้ว กลุ่มผ้าพื้นเมืองบ้านหนองม่วง จังหวัดศรีสะเกษ จำนวน 50 คน ซึ่งได้จากการคำนวณหาขนาดตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Yamane (ฮานินท์ ศิลป์จารุ, 2552)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. แบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านภูมิปัญญาผ้าแล้ว กลุ่มผ้าพื้นเมืองบ้านหนองม่วง จังหวัดศรีสะเกษ เพื่อรวบรวมข้อมูลภูมิปัญญาผ้าแล้วจากผู้เชี่ยวชาญ โดยใช้การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) และใช้การสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (Unstructured Interview) ประกอบกัน

2. แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อเครื่องประดับในเชิงพาณิชย์จากภูมิปัญญาผ้าแล้ว กลุ่มผ้าพื้นเมืองบ้านหนองม่วง จังหวัดศรีสะเกษ เพื่อสำรวจความคิดเห็นหลังจากการออกแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกแล้วจากผู้เชี่ยวชาญและกลุ่มผู้ผลิตของที่ระลึก

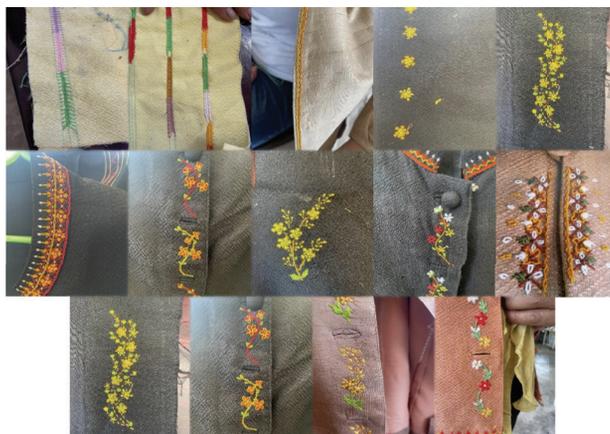
3. แบบประเมินความพึงพอใจเครื่องประดับในเชิงพาณิชย์จากภูมิปัญญาผ้าแล้ว กลุ่มผ้าพื้นเมืองบ้านหนองม่วง จังหวัดศรีสะเกษ แบบประเมินฉบับนี้สร้างขึ้นเพื่อประเมินคุณภาพของผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจากกลุ่มผู้ที่สนใจ ผู้ใช้ผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก ในประเด็นของ (1) ด้านอัตลักษณ์สัญลักษณ์ (2) ด้านความสวยงาม (3) ด้านประโยชน์ใช้สอย

การวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษา เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี ประกอบด้วยการวิจัยเชิงปริมาณผ่านการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและเชิงคุณภาพผ่านเทคนิคแบบสามเส้า

ผลการวิจัย

1. สรุปภูมิปัญญาผ้าแส่ว กลุ่มผ้าพื้นเมืองบ้านหนองม่วง จังหวัดศรีสะเกษ

ภูมิปัญญาผ้าแส่ว กลุ่มผ้าพื้นเมืองบ้านหนองม่วง จังหวัดศรีสะเกษ ประกอบด้วย ภูมิปัญญากระบวนการผลิต ภูมิปัญญาด้านรูปแบบ และภูมิปัญญาด้านลวดลาย ทั้งนี้กลุ่มผ้าพื้นเมืองบ้านหนองม่วง จังหวัดศรีสะเกษ เป็นกลุ่มที่จัดตั้งใหม่ที่ได้เรียนรู้จากกลุ่มพัฒนาชุมชนและพัฒนาสตรีจึงมีกระบวนการผลิตไม่เหมือนสมัยโบราณ ในการแส่วผ้าเป็นการแส่วผ้าเพื่อให้เกิดลวดลายที่สวยงามเท่านั้น จากการศึกษาพบว่า 1) ภูมิปัญญากระบวนการผลิตพบว่ามีการใช้ด้ายสังเคราะห์ซึ่งหาได้ง่ายในปัจจุบัน สีของด้ายที่ใช้ในการแส่วผ้า มีทั้งสีดั้งเดิม คือ สีขาว สีแดง และสีเหลือง และสีเคมีอื่น ๆ เพื่อเพิ่มสวยงามและความหลากหลาย ในการแส่วผ้าจะเป็นการปักผ้าให้เกิดลวดลาย ส่วนใหญ่มักจะเน้นการแส่วบนเนื้อประมาณ 7 จุด คือ คอเสื้อ ตะเข็บไหล่ สิบเสื้อ กระเป๋าสhirt ชายเสื้อ แหวกเสื้อ และปลายแขนเสื้อตามแบบโบราณ ปัจจุบันได้แส่วกลางตัวเสื้อ หรือตามจุดต่าง ๆ ตามความต้องการของลูกค้า ยิ่งลวดลายมากยิ่งขึ้นแสดงให้เห็นถึงฝีมือของผู้ปักไปในตัว 2) ภูมิปัญญาด้านรูปแบบ ปัจจุบันผ้าแส่วในกลุ่มผ้าพื้นเมืองบ้านหนองม่วง จังหวัดศรีสะเกษ มีการตัดเย็บเป็นเสื้อแส่วรวมไปถึงกระโปรงหรือผ้าถุงซึ่งใช้กันอย่างแพร่หลายทั้งคนในหมู่บ้านและคนนอกหมู่บ้านในจังหวัดศรีสะเกษรวมถึงจังหวัดอื่น ๆ ผู้สวมใส่นิยมใสในโอกาสงานสำคัญ งานประเพณีประจำปี และมีการเย็บชายเป็นสินค้าหัตถกรรมของชุมชนจนมีการดัดแปลงเป็นผ้าคลุมไหล่ แปรรูปเป็นกระเป๋าสhirtหรือพวงกุญแจสร้างทางเลือกให้ผู้ซื้อมากยิ่งขึ้น และ 3) ภูมิปัญญาด้านลวดลายที่พบในผ้าแส่ว กลุ่มผ้าพื้นเมืองบ้านหนองม่วง จังหวัดศรีสะเกษ มีดังนี้ ลายขั้วตาแหลว ลายโซ่ขอ ลายโซ่เต็ม ลายโซ่เกรียว ลายโซ่หัวใจ ลายก้างปลา ลายเชิงเทียน ลายหยดเทียน ลายกากบาท ลายดอกพิกุล ลายดอกไม้ ลายขามแดง ลายตีนตะขาบ เป็นกลุ่มลวดลายดั้งเดิม ลายดอกไม้ประยุกต์ ลายต้นสน ซึ่งเป็นลวดลายที่คิดค้นขึ้นมาใหม่ ลายภูพฤษยาชุมชนป่าหนองม่วง ลายช่อม่วง เป็นลวดลายเอกลักษณ์ประจำกลุ่มผ้าพื้นเมืองบ้านหนองม่วง จังหวัดศรีสะเกษ โดยสามารถจัดกลุ่มลวดลายได้ 4 กลุ่มลวดลาย ดังนี้ กลุ่มลวดลายธรรมชาติ ได้แก่ ลายดอกพิกุล ลายดอกไม้ประยุกต์ ลายต้นสน ลายภูพฤษยาชุมชนป่าหนองม่วง ลายช่อม่วง ลายดอกม่วง กลุ่มลวดลายสัตว์ ได้แก่ ลายก้างปลา ลายขามแดง ลายตีนตะขาบ กลุ่มลวดลายของใช้ ได้แก่ ลายขั้วตาแหลว ลายโซ่ขอ ลายโซ่เต็ม ลายโซ่เกรียว ลายโซ่หัวใจ ลายเชิงเทียน ลายหยดเทียน และกลุ่มลวดลายประยุกต์ ได้แก่ ลายกากบาท โดยผ้าแส่วจะเกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิต ความเชื่อวิถีชีวิตความเป็นอยู่ และธรรมชาติรอบตัวที่พบเห็นนั่นเอง

ภาพที่ 2 ภูมิปัญญาด้านลวดลายผ้าแส่ว กลุ่มผ้าพื้นเมืองบ้านหนองม่วง จังหวัดศรีสะเกษ

ตารางที่ 1 ลวดลายผ้าแล้ว กลุ่มผ้าพื้นเมืองบ้านหนองม่วง จังหวัดศรีสะเกษ

ลายภูพฤษยา ชুমชน ป่าหนองม่วง	ลายช่อม่วง	ลายดอกม่วง	ลายดอกไม้ ประยุกต์	ลายต้นสั้น	ลายดอกพิกุล
ลายกำงปลา	ลายขามตแดง	ลายตีนตะขาบ	ลายหางสิงห์	ลาย ขีดตาแหลว	ลายโซ่ขอ
ลายโซ่เต็ม	ลายโซ่เกรียว	ลายโซ่หัวใจ	ลายเชิงเทียน	ลายหยดเทียน	ลายกากบาท

2. สรุปรูปการออกแบบและพัฒนานารูปแบบเครื่องประดับในเชิงพาณิชย์

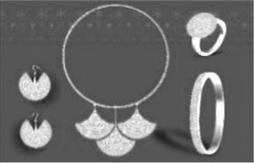
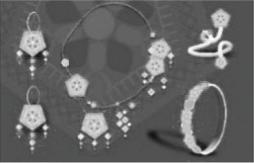
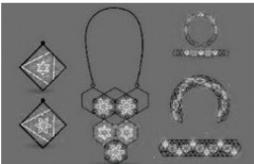
จากการวิเคราะห์แนวคิดในการออกแบบ ประกอบด้วย การวิเคราะห์กลุ่มเป้าหมาย การวิเคราะห์ประเภทเครื่องประดับ การวิเคราะห์แนวโน้มเครื่องประดับในปี พ.ศ. 2566 การวิเคราะห์วัสดุที่ใช้ในการออกแบบเครื่องประดับ การวิเคราะห์ตลาดเครื่องประดับ และผู้วิจัยได้รวบรวมแนวคิดที่ได้ (Mood Board) นำไปสู่การออกแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก และนำไปประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ รวมถึงได้ประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบเครื่องประดับในเชิงพาณิชย์จากภูมิปัญญาผ้าแล้ว โดยผู้วิจัยได้นำภูมิปัญญากระบวนการผลิต ในเรื่องของสีของด้ายแล้วมาใช้ในการออกแบบ คือ สีขาว สีแดง และสีเหลือง และนำภูมิปัญญาด้านลวดลายมาใช้ในการออกแบบ คือ 1) ลายดอกม่วง 2) ลายกำงปลา 3) ลายขามตแดง 4) ลายตีนตะขาบ 5) ลายหางสิงห์ 6) ลายขีดตาแหลว 7) ลายหยดเทียน 8) ลายขีดตาแหลว ที่เป็นลวดลายที่เป็นอัตลักษณ์ประจำกลุ่มผ้าพื้นเมืองบ้านหนองม่วง จังหวัดศรีสะเกษ และลวดลายดั้งเดิมในการออกแบบ แนวคิดในการออกแบบ เน้นรูปทรงเรียบง่าย ร่วมสมัย ใส่ได้ในชีวิตประจำวัน มีลวดลายที่ยังคงเอกลักษณ์ของผ้าแล้ว กลุ่มผ้าพื้นเมืองบ้านหนองม่วง จังหวัดศรีสะเกษ ที่การผสมผสานทางสังคม วัฒนธรรมและวิถีชีวิตระหว่างวัฒนธรรมเดิมกับอิทธิพลวัฒนธรรมภายนอก

ภาพที่ 3 การรวบรวมแนวคิด (Mood board)

ในการออกแบบแบบร่างเครื่องประดับในเชิงพาณิชย์จากในเชิงพาณิชย์จากภูมิปัญญาผ้าแล้ว กลุ่มผ้าพื้นเมืองบ้านหนองม่วง จังหวัดศรีสะเกษ ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ออกแบบเครื่องประดับประเภท Contemporary Jewelry แนวคิดในการออกแบบ คือ “สัญลักษณ์แห่งท้องถิ่น” จำนวน 9 แบบร่าง ดังนี้

ตารางที่ 2 แบบร่างเครื่องประดับในเชิงพาณิชย์จากในเชิงพาณิชย์จากภูมิปัญญาผ้าแล้ว กลุ่มผ้าพื้นเมืองบ้านหนองม่วง จังหวัดศรีสะเกษ จำนวน 9 แบบร่าง ประกอบด้วย สร้อยคอ ต่างหู แหวน และกำไล

แบบร่างที่ 1	แบบร่างที่ 2	แบบร่างที่ 3
วัสดุ : โลหะลงสี 	วัสดุ : โลหะ, ผ้าปัก 	วัสดุ : โลหะลงสี
แบบร่างที่ 4	แบบร่างที่ 5	แบบร่างที่ 6
วัสดุ : โลหะลงสี 	วัสดุ : โลหะ, เซรามิก 	วัสดุ : โลหะลงสี
แบบร่างที่ 7	แบบร่างที่ 8	แบบร่างที่ 9
วัสดุ : โลหะ, เซรามิก 	วัสดุ : โลหะ, เซรามิก 	วัสดุ : โลหะ

ผลจากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิ ทางด้านผู้เชี่ยวชาญ/ผู้ทรงคุณวุฒิ ทางด้านการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์เครื่องประดับ จำนวน 5 ท่าน โดยประเมินด้านอัตลักษณ์ ด้านความสวยงาม และด้านประโยชน์ใช้สอย พบว่าแบบร่างที่ 2 มีความเหมาะสมมากที่สุด

ผลงานการออกแบบและพัฒนาารูปแบบเครื่องประดับในเชิงพาณิชย์จากภูมิปัญญาผ้าแล้ว กลุ่มผ้าพื้นเมืองบ้านหนองม่วง จังหวัดศรีสะเกษ

ภาพที่ 4 ต้นแบบเครื่องประดับในเชิงพาณิชย์จากภูมิปัญญาผ้าแล้ว กลุ่มผ้าพื้นเมืองบ้านหนองม่วง จังหวัดศรีสะเกษ

ภาพที่ 5 สร้อยคอ ต่างหู แหวน และกำไล

จากประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบเครื่องประดับในเชิงพาณิชย์จากภูมิปัญญาผ้าแล้ว พบว่าความพึงพอใจของกลุ่มเป้าหมายที่มีต่อรูปแบบเครื่องประดับในเชิงพาณิชย์ ประกอบด้วย สร้อยคอ ต่างหู แหวน และกำไลโดยประเมินด้านรูปแบบ ด้านความสวยงาม และด้านประโยชน์ใช้สอย พบว่ากลุ่มผู้สนใจ ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 50 คน มีความพึงพอใจเครื่องประดับในรูปแบบสร้อยคอมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.31 (S.D. = 0.67) มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ รูปแบบกำไล มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.74 (S.D. = 0.44) มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก รูปแบบแหวน มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.74 (S.D. = 0.55) มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก และรูปแบบต่างหู มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.28 (S.D. = 0.57) ซึ่งมีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้กลุ่มเป้าหมายมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยรวมทั้งหมดอยู่ที่ 3.79 (S.D. = 0.64)

อภิปรายผล

1. ภูมิปัญญาผ้าแล้ว กลุ่มผ้าพื้นเมืองบ้านหนองม่วง จังหวัดศรีสะเกษ

ภูมิปัญญาผ้าแล้ว กลุ่มผ้าพื้นเมืองบ้านหนองม่วง จังหวัดศรีสะเกษ ในการผลิตสร้างสรรค์ผลงานมีพื้นฐานจากแนวคิดเกี่ยวกับภูมิปัญญา ประกอบด้วย ภูมิปัญญากระบวนการผลิต ภูมิปัญญาด้านรูปแบบ และภูมิปัญญาด้านลวดลาย ซึ่งกลุ่มผ้าพื้นเมืองบ้านหนองม่วง จังหวัดศรีสะเกษ เป็นกลุ่มที่จัดตั้งใหม่ที่ได้เรียนรู้จากกลุ่มพัฒนาชุมชนและพัฒนาศรี จึงมีกระบวนการผลิตไม่เหมือนสมัยโบราณ ในการแล้วผ้าเป็นการแล้วผ้าเพื่อให้เกิดลวดลายที่สวยงาม สอดคล้องกับงานวิจัยของจันติมา จันทร์เอียด (2565) ที่ศึกษาเรื่องรูปแบบการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านหัตถกรรมเครื่องจักสาน: กรณีศึกษาวิสาหกิจชุมชน จังหวัดสงขลา ซึ่งพบว่า รูปแบบการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านหัตถกรรมเครื่องจักสาน ประกอบด้วย 2 ลักษณะ คือ (1) ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นดั้งเดิม และ (2) ความรู้ใหม่ที่นำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาประยุกต์ เช่นเดียวกับกลุ่มผ้าพื้นเมืองบ้านหนองม่วง จังหวัดศรีสะเกษที่มีการนำความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นดั้งเดิมและความรู้ใหม่ที่ได้นำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาประยุกต์ให้เกิดภูมิปัญญาผ้าแล้วด้านกระบวนการผลิต ด้านรูปแบบ และด้านลวดลายใหม่ โดยภูมิปัญญาผ้าแล้ว กลุ่มผ้าพื้นเมืองบ้านหนองม่วง จังหวัดศรีสะเกษ ได้รับการถ่ายทอดการแล้วผ้าจากองค์กรต่าง ๆ และกลุ่มแล้วผ้าดั้งเดิมมาถ่ายทอดองค์ความรู้ให้แก่กลุ่ม สอดคล้องกับทฤษฎีของ Clark wissler and Alfred Kroeber (1940-1950) (สุชีพ วรรณสุด, 2552) ที่ได้อธิบายถึงหลักการแพร่กระจายของวัฒนธรรมหนึ่ง ๆ โดยขึ้นอยู่กับปัจจัยดังนี้ 1) หลักภูมิศาสตร์ 2) ปัจจัยทางเศรษฐกิจ 3) ปัจจัยทางสังคม และ 4) การคมนาคมที่ดี โดยปัจจัยทั้ง 4 นี้ ทำให้วัฒนธรรมผ้าแล้วได้แพร่กระจายวัฒนธรรมไปยังหลายจังหวัด และหลายกลุ่มชาติพันธุ์ในอีสานที่ทำให้เกิดเป็นวัฒนธรรมร่วมกันมา ทั้งการเดินทางไปมาหาสู่กันเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เกิดการสร้างรายได้ให้แก่ชุมชนตนเอง

2. ออกแบบและพัฒนาารูปแบบเครื่องประดับในเชิงพาณิชย์

การออกแบบและพัฒนาารูปแบบเครื่องประดับในเชิงพาณิชย์ ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ นำไปสู่การออกแบบ โดยใช้พื้นฐานจากแนวคิดการออกแบบ แนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ และทฤษฎีความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งการออกแบบและพัฒนาารูปแบบเครื่องประดับในเชิงพาณิชย์ เป็นการสร้างขึ้นใหม่ ใช้ภูมิปัญญาด้านลวดลายภูมิปัญญากระบวนการผลิตผ้าแล้วในเรื่องของสีและลวดลายมาพัฒนาใหม่ให้มีความทันสมัย ทั้งนี้ได้ออกแบบและพัฒนาารูปแบบเครื่องประดับในเชิงพาณิชย์ จำนวน 1 ชุด ประกอบด้วย สร้อยคอ ต่างหู แหวน และกำไล ให้กับกลุ่มเป้าหมาย Gen Y (ผู้ที่เกิดในช่วงปี พ.ศ. 2523-2540) สอดคล้องกับแนวคิดการออกแบบของธีระชัย สุขสด (2544) ที่กล่าวถึงการออกแบบผลิตภัณฑ์ซึ่งพบว่าประกอบด้วย 2 ส่วน คือส่วนของการสร้างสรรค์สิ่งใหม่กับส่วนของการปรับปรุงหรือพัฒนาจากของเดิม โดยรูปแบบเครื่องประดับในเชิงพาณิชย์จากภูมิปัญญาผ้าแล้ว กลุ่มผ้าพื้นเมืองบ้านหนองม่วง จังหวัด ศรีสะเกษนั้นเป็นการออกแบบที่สร้างสรรค์สิ่งใหม่ขึ้นและพัฒนาให้เป็นแบบร่วมสมัย (Contemporary Jewelry) โดยนำเอาลวดลายที่เป็นภูมิปัญญาผ้าแล้ว กลุ่มผ้าพื้นเมืองบ้านหนองม่วง จังหวัดศรีสะเกษที่เป็นทุนทางวัฒนธรรมมาสร้างสรรค์ให้เป็นผลิตภัณฑ์สอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (Creative Economy) แนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์, 2565) ที่เน้นการต่อยอดทุนทางวัฒนธรรม อัตลักษณ์ และสินทรัพย์ของเมือง/ย่านสร้างสรรค์ ส่งเสริมการใช้องค์ความรู้สร้างสรรค์ผนวกเทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มของสินค้า บริการ และทรัพย์สินทางปัญญาสร้างสรรค์ที่สามารถแข่งขันได้ในระดับสากล ซึ่งก่อนจะมาเป็นผลิตภัณฑ์จะต้องผ่านกระบวนการคิดมาก่อน ศึกษาข้อมูลของผลิตภัณฑ์และกลุ่มเป้าหมาย วิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องเพื่อให้สามารถออกแบบผลิตภัณฑ์ในลักษณะที่ตรงตามกลุ่มเป้าหมาย

ทั้งนี้การออกแบบร่างที่เป็นรูปแบบเครื่องประดับในเชิงพาณิชย์จากภูมิปัญญาผ้าแล้ว กลุ่มผ้าพื้นเมืองบ้านหนองม่วง จังหวัดศรีสะเกษ ได้นำแบบร่างให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินผลรูปแบบเพื่อนำผลที่ได้มาแก้ไขแล้วจึงนำไปพัฒนาารูปแบบเครื่องประดับในเชิงพาณิชย์จากภูมิปัญญาผ้าแล้ว กลุ่มผ้าพื้นเมืองบ้านหนองม่วง จังหวัดศรีสะเกษ สอดคล้องกับทฤษฎีความคิดสร้างสรรค์ของวราภรณ์ ศิริพัฒน์ (2528) ที่ว่าด้วยเรื่องของกระบวนการคิดสร้างสรรค์ที่ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้ 1) ขั้นความรู้ความเข้าใจ (Cognition) เป็นขั้นที่รู้ความต้องการที่จะแก้ปัญหา มีความคิดว่าสิ่งใดเป็นปัญหาสำหรับที่จะแก้ 2) ขั้นหามโนมติ (Conception) เป็นขั้นตอนที่ทำการศึกษา สำรวจ แสวงหาแนวคิดด้วยวิธีการต่าง ๆ หาจุดเด่นจุดด้อยของแต่ละแนวคิดเหล่านั้น 3) ขั้นการค้นพบ (Combustion) เป็นขั้นที่ค้นพบวิธีแก้ปัญหาด้วยวิจรรย์ญาณ จิตสำนึกเป็นขั้นตอนแห่งการสร้างสรรค์ของความคิด 4) ทบทวนแก้ไข (Consummation) เป็นขั้นตอนที่เป็นการทบทวน ดัดแปลง แก้ไข ความคิดที่เกิดจากการค้นพบในขั้นตอนที่ 3 เพื่อความสมบูรณ์ และ 5) ขั้นสื่อสารและเผยแพร่ผลงาน (Communication) ที่เป็นขั้นตอนกระบวนการคิดสร้างสรรค์ออกแบบและพัฒนาารูปแบบเครื่องประดับในเชิงพาณิชย์ โดยการออกแบบและพัฒนาารูปแบบเครื่องประดับในเชิงพาณิชย์ได้มีการใช้ลวดลายที่มีความเหมาะสมกับการนำไปออกแบบ จำนวน 8 ลวดลายซึ่งเป็นลวดลายที่เป็นอัตลักษณ์ประจำกลุ่มผ้าพื้นเมืองบ้านหนองม่วง จังหวัดศรีสะเกษ และลวดลายดั้งเดิมในการออกแบบทำให้เกิดความตระหนักถึงภูมิปัญญาผ้าแล้ว ดังนี้ 1) ลายดอกม่วง 2) ลายก้างปลา 3) ลายขามแดง 4) ลายตีนตะขาบ 5) ลายหางสิงห์ 6) ลายชัฏตาแหล 7) ลายหยดเทียน 8) ลายชัฏตาแหล โดยจะใช้รูปแบบที่ง่าย ชัดเจน หลากหลายรูปแบบ แต่คล้ายคลึงกัน มีลักษณะซับซ้อน สอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมายที่มีมักจะเลือกสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ตามกระแสนิยม (Trend) โดยการออกแบบรูปแบบเครื่องประดับ ใช้แนวโน้ม Geometric Form ซึ่งเป็นการใช้ส่วนของลวดลายที่มีรูปทรงและแบบฟอร์มที่เข้ากับเทรนด์เครื่องประดับ มีรูปทรงเรขาคณิตผสมผสานกับสีของการออกแบบรูปแบบอื่น ๆ วัสดุที่ใช้ทำเครื่องประดับเป็นวัสดุผสมผสาน คือ โลหะและผ้า เพราะขึ้นรูปได้หลากหลายและนำเอกลักษณ์ผ้าแล้วมาใช้ให้สอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมาย Gen Y (ผู้ที่เกิดในช่วงปี พ.ศ. 2523-2540) ที่อยู่ในกลุ่มเครื่องประดับตลาดกลาง มีลักษณะที่เน้นคุณค่าของการออกแบบมากกว่ามูลค่าของวัตถุดิบ ให้ความสำคัญกับงานออกแบบ มีความทันสมัย ความประณีต และวัสดุที่

ใช้มีความพิเศษ เปิดรับกับวัสดุชนิดใหม่ ๆ ใช้โทนสีของผ้าแล้วเป็นหลัก สอดคล้องกับผลการศึกษาของวนิดา นาคีสังข์ (2559) ที่ศึกษาเรื่องจากภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนปวาเกอญอบ้านแม่กองคาสู่การเป็นสินค้าชุมชน เพื่อสำรวจภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชน ปวาเกอญอบ้านแม่กองคา ซึ่งพบว่ามี การนำภูมิปัญญาที่เป็นทุนทางวัฒนธรรมมาใช้ ในการออกแบบผลิตภัณฑ์หรือสินค้า พัฒนาผลผลิตทางการเกษตรสู่การเป็นสินค้าชุมชนสามารถเพิ่มรายได้ให้กับชุมชน ได้อีกทางหนึ่ง นอกจากนี้จากการสำรวจความพึงพอใจของกลุ่มเป้าหมายที่มีต่อรูปแบบเครื่องประดับในเชิงพาณิชย์ จากภูมิปัญญาผ้าแล้ว กลุ่มผ้าพื้นเมืองบ้านหนองม่วง จังหวัดศรีสะเกษ พบมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าการนำภูมิปัญญาผ้าแล้วที่มีเอกลักษณ์และสะท้อนอัตลักษณ์ของชุมชนมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนา ผลิตภัณฑ์หรือสินค้าอื่น ๆ สามารถเป็นแนวทางในการพัฒนาอาชีพเพื่อสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจให้กับชุมชนได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ควรศึกษาภูมิปัญญาผ้าแล้วของกลุ่มอื่น ๆ ในจังหวัดศรีสะเกษ เพื่อรวบรวมให้เกิดองค์ความรู้ใหม่เกี่ยวกับผ้าแล้ว ในจังหวัดศรีสะเกษ
2. การศึกษาภูมิปัญญาผ้าแล้ว กลุ่มผ้าพื้นเมืองบ้านหนองม่วง จังหวัดศรีสะเกษ สามารถนำไปประยุกต์ การสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์จากทุนทางวัฒนธรรมในรูปแบบอื่น ๆ ได้อีกมากมาย

ข้อเสนอแนะในการวิจัยในครั้งต่อไป

1. ควรมีการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ในเรื่องภูมิปัญญาผ้าพื้นเมืองระหว่างกลุ่มชุมชนอื่น เพื่อเป็นการ แลกเปลี่ยนและขยายองค์ความรู้ ซึ่งอาจเป็นประโยชน์ในเรื่องการเพิ่มฐานความรู้ไปสู่การพัฒนาภูมิปัญญา การทอผ้าที่ยั่งยืน
2. ควรจัดการอบรมเกี่ยวกับความรู้ใหม่ ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ การทอผ้า หรือการพัฒนาผลิตภัณฑ์ เพื่อให้ กลุ่มผ้าพื้นเมืองบ้านหนองม่วง มีการพัฒนานวัตกรรมสินค้าที่ทันสมัย และตอบสนองต่อความต้องการของลูกค้า กลุ่มใหม่ ๆ เพิ่มมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- จันทิมา จันท์เอียด. “ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดและพฤติกรรมของผู้บริโภคกาแฟสดในเขตเทศบาลเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา,” วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. 9, 1 (มกราคม-มิถุนายน 2565): 58-75.
- จิตติพันธ์ จันท์หอม. “การพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าทอภูมิปัญญาของชาวไทยทรงดำในภูมิภาคตะวันตกของประเทศไทย,” วารสารสมาคมนักวิจัย. 21, 1 (มกราคม-เมษายน 2559): 181-192.
- เดลินิวส์ออนไลน์. ปธ.อุตสาหกรรมท่องเที่ยวศรีสะเกษ หนุนท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม สร้างรายได้สู่ชุมชน. (ออนไลน์) 2566 (อ้างเมื่อ 14 สิงหาคม 2566). จาก <https://www.dailynews.co.th/news/2225241>
- ธานินทร์ ศิลป์จารุ. การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS. กรุงเทพฯ: บิสซิเนสอาร์แอนด์ดี, 2552.
- ธีรพงศ์ สงผัด. การพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าเก็บย้อมมะเกลือเป็น Premium OTOP และพัฒนากลุ่มสตรีทอผ้า บ้านเมืองหลวงสู่ผู้ประกอบการ Start Up. กรุงเทพฯ: กระทรวงอุดมศึกษา, 2564.
- ธีระชัย สุขสด. การออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์, 2544.

วนิดา นาคีสงษ์. จากภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนปวาเกอญอบ้านแม่กองคาสู่การเป็นสินค้าชุมชน. ประกาศนียบัตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2559.

วรารณ คีรีพัฒน์. การสอนวิทยาศาสตร์. ปัตตานี: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2528.

วิจัยและพัฒนาอัญมณีและเครื่องประดับแห่งชาติ (องค์การมหาชน), สถาบัน. แผนยุทธศาสตร์ของสถาบันวิจัยและพัฒนาอัญมณีและเครื่องประดับแห่งชาติ (องค์การมหาชน) ปี 2565-2569. กรุงเทพฯ: สปร., 2566.

สุชีพ วรรณสุด. ทฤษฎีการแพร่กระจายทางวัฒนธรรม. (ออนไลน์). 2552 (อ้างเมื่อ 14 สิงหาคม 2566). จาก: http://sucheepost.blogspot.com/2009/05/blog-post_29.html.

ส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์, สำนักงาน. แผนปฏิบัติการสำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (องค์การมหาชน) พ.ศ. 2566-2570. (ออนไลน์) 2565 (อ้างเมื่อ 14 สิงหาคม 2566). จาก <https://www.cea.or.th/corporate-governance/plan-and-report#>